

TIEDÄ JA TOIMI

Alkoholi lähisuhdeväkivallan riskitekijänä

Tilastojen valossa väkivalta ja runsas alkoholin käyttö kytkeytyvät yhteen. Alkoholi ei kuitenkaan yksinään aiheuta väkivaltaa eikä selitä sitä.

Runsas alkoholin käyttö lisää väkivallan riskiä

Alkoholi liittyy valtaosaan poliisin tietoon tulleesta väkivallasta. Alkoholin ja väkivallan yhteys vaihtelee väkivallan tyypin ja uhrin ja tekijän sukupuolen mukaan. Parisuhdeväkivallassa miehet ovat sekä tekijöinä että uhreina naisia useammin päihtyneenä.

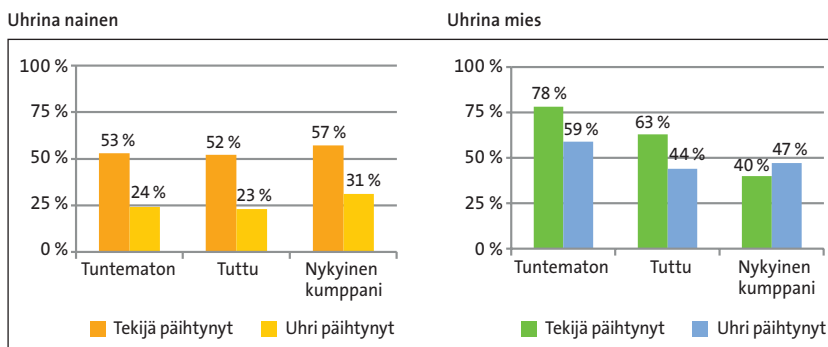
Runsas alkoholin käyttö lisää lähisuhdeväkivallan riskiä ja vaikuttaa väkivallan uusiutumiseen, vakavuuteen ja seurauksiin. Tekijän päihtymys lisää riskiä enemmän kuin uhrin päihtymys. Juomisen runsaus on merkittävämpi tekijä kuin juomisen useus. Seuraukset ovat vakavampia silloin, kun väkivallan tekijä tai sen molemmat osapuolet ovat päihtyneitä.

Alkoholisidonnainen väkivalta monen tekijän summa

Alkoholisidonnaiseen väkivaltaan vaikuttavat yksilöllisten fysiologisten vaikutusten lisäksi myös muun muassa henkilön persoonallisuuden piirteet, tausta ja kokemukset sekä tilannetekijät. Humalatilaa voidaan käyttää myös tekosyynä väkivaltaan tai sillä voidaan kieltää oma vastuu väkivallasta tai sen seurauksista.

Alkoholia juodaan useimmin kotiympäristössä, ja seurana on aiempaa useammin oma kumppani. Parisuhteessa runsas alkoholinkäyttö voi kärjistä erimielisyyksiä, heikentää ongelmanratkaisukykyä ja vähentää tyytyväisyyttä parisuhteeseen. Toisaalta mahdollinen väkivalta parisuhteessa voi lisätä alkoholin käyttöä, eli väkivallalla ja alkoholilla saattaa olla myös toisiinsa vahvistavia vaikutuksia.

Tekijän ja uhrin päihtymys väkivallan tekijän mukaan %

Heiskanen, Markku & Ruuskanen, Elina 2010.
Tuhansien iskujen maa – miesten kokema väkivalta Suomessa. Helsinki: HEUNI.

Mitä on lähisuhdeväkivalta?

Lähisuhdeväkivallalla tarkoitetaan väkivaltaa, jonka tekijänä on nykyinen tai entinen puoliso tai kumppani, perheenjäsen tai muu läheinen ihminen. Sen vaikutuksille altistuu koko lähipiiri.

Lisätietoa alkoholihaitoista

Alkoholi- ja päihdehaitat

läheisille,
muille ihmisille
ja yhteiskunnalle

Katariina Warpenius
Marja Holmila
Christoffer Tigerstedt
(toim.)

Piispa, Minna. Parisuhdeväkivalta ja alkoholi: uhrin vai tekijän ongelma?

Teoksessa Warpenius, Katariina & Tigerstedt, Christoffer & Holmila, Marja. Alkoholi- ja päihdehaitat läheisille, muille ihmisille ja yhteiskunnalle. THL, Teema 14/2013

Päihdeongelmaiset lähisuhdeväkivallan riskiryhmää

Päihdepalveluissa kohdataan päivittäin lähisuhdeväkivaltaa kokeneita naisia, miehiä, ja lapsia sekä väkivallan tekijöitä. Etenkin päihteiden ongelmakäyttäjänäisten todennäköisyys joutua fyysisen ja seksuaalisen väkivallan uhriksi on suuri sekä mahdollisuudet saada apua heikot.

Oikea-aikaisen avun saaminen riippuu usein siitä, ottaako sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilainen lähisuhdeväkivallan puheeksi vai ei. Etenkin päihdeongelmaiselle asiakkaalle avun pyytämisen kynnyks voi olla liian korkea. Jokaisella on kuitenkin oikeus elää ilman väkivaltaa ja sen pelkoa.

Lähisuhdeväkivallasta tulee kysyä kaikilta

Kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa on huolehdittava siitä, että lähisuhdeväkivaltaa kokeneet asiakkaat tunnistetaan ja he saavat nopeasti avun ja hoidon väkivallan aiheuttamaan kriisiin. Väkivallan tunnistamatta jääminen on riski sekä hoidon onnistumisen että uhrin turvallisuuden kannalta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisille on olemassa valmiita työvälineitä lähisuhdeväkivallan uhrin ja tekijöiden auttamiseen.

Lähisuhdeväkivallan systemaattisen kartoittamisen tärkein työkalu on *lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake*. Lomakkeen avulla saadaan tietoa asiakkaan elämäntilanteesta ja voidaan suunnitella tarvittavia toimenpiteitä väkivallan uhrin auttamiseksi.

KYSY KAIKILTA LÄHISUHDEVÄKIVALLASTA

1. Onko joku läheinen ollut joskus sinua kohtaan väkivaltainen?
2. Onko sillä vaikutusta elämääsi nyt?
3. Onko läheisissä ihmissuhteissasi tällä hetkellä väkivaltaa?

Kysy ja kuuntele

- A. Kysy väkivallasta suoraan ja kerro miksi kysyt.
- B. Kuuntele myötätuntoisesti ja anna tietoa.

TEE JATKOTOIMENPITEET

Varmista turvallisuus sekä palvelukokonaisuudesta vastaava taho.

Tiedä ja toimi

- C. Varmista turvallisuus ja tee muut akuutit toimenpiteet.
- D. Suunnittele jatkotoimenpiteet, ohjaa ja seuraa.

Työkalut

Lähisuhdeväkivallan suodatin- ja kartoituslomake

Työkalut

Turvasuunnitelma
Vakavan väkivallan riskinarviointi
Kirjaamisen työkalut

Kunta vastaa lähisuhdeväkivallan ehkäisystä

Palvelujen järjestäminen väkivallan uhreille, tekijöille ja väkivallalle altistuneille lapsille on kunnan vastuulla.

Opas lähisuhdeväkivaltaan puuttumiseen

Siukola, Reetta. Miten puutun lähisuhdeväkivaltaan? Esimerkkinä päihde- ja mielenterveystyö. THL, Opas 34/2014.

Lisätietoa

www.thl.fi/kasvunkumppanit
www.alkoholiohjelman.fi

Yhteystiedot

Kehittämispäällikkö
Helena Ewalds
Kehittämispäällikkö
Jaana Markkula
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@thl.fi

